

Jan-Eric Öberg har fem miljoner flygfoton i sitt arkiv. Där går det att hitta bilder på gårdar från 1959 till idag.

FOTO: SOFIE LOGARDT

Affärsidén som blev en kulturskatt

I ett skyddsrum i Enköping finns en riktig kulturskatt som kan visa det svenska lantbrukets utveckling under de senaste 50 åren. Där har Svenska Aero-Bilder sitt bildarkiv innehållande fem miljoner flygfoton på svenska gårdar från slutet av femtiotalet till idag.

På femtio- och sextiotalet dök det upp flera företag runt om i Sverige vars affärsidé var att ta flygfoton på gårdar och sälja dem till gårdens ägare. Svenska Aero-Bilder AB i Enköping var ett av dessa företag.

– Affärsidén har blivit en kulturskatt säger Pereric Öberg ägare av Svenska Aero-Bilder. Med hjälp av bilderna kan man se den svenska gårdens utveckling.

Under årens lopp har många av flygfotoföretagen lagt ner sin verksamhet och Svenska Aero-Bilder har då kunnat köpa deras bildarkiv. Det gör att i deras arkiv kan man hitta bilder på samma gård från slutet av femtiotalet till idag.

Enligt Pereric är det mycket historia som följer med bilderna. På många av de äldsta bilderna kan man se timmer som flottas på älvarna och hässjor utplacerade på åkrarna för att torka höet - landskapsbilder som vi inte kan se idag.

LANTBRUKET FRÅN LUFTEN

– Idag kan man se en större skillnad mellan aktiva och inte aktiva lantbruk än vad man kunde se för 30 år sedan. Silotorn, maskinhallar och ladugårdar för lösdrift är något som man ser mer och mer av på de aktiva gårdarna, säger Pereric Öberg.

Men för att det ska gå att se något överhuvudtaget från luften krävs det att det är fint och klart väder. Pereric berättar att när de ska ut och ta flygfoton över gårdar börjar de med att titta på vädret. Om det kommer att vara

någorlunda sammanhängande bra väder en tid bokar de upp en helikopter. Sedan ska helikoptern transporteras till det område de vill fotografera.

– Första dagen det är fint väder försöker vi fota så många gårdar vi hinner. Vi kan bara fota mellan klockan nio på morgonen till fem på eftermiddagen när solen förser bra med ljus, säger Pereric Öberg.

Det kostar mycket att ha helikoptern i luften, cirka 6 000 kr per timme så det gäller för dem att vara så effektiva som möjligt.

– Det som är bra med en helikopter, även om den är dyr, är att den kan stå stilla och flyga in lågt så att man får en bra vinkel på gården. Det är viktigt att vi får bra kvalitet på bilderna, säger Pereric Öberg.

Han berättar också att bilderna på gårdarna tas i spekulat. Sedan får säljarna på platsen en bunt bilder som de sedan har med sig när de besöker gårdarna. Om kunden sedan bestämmer sig för att köpa en tavla med gårdsmotivet tar det mellan fyra till åtta veckor innan de får den levererad.

Alla bilder som tas arkiveras, även de som gårdsägaren inte velat köpa. Det gör att bilderna finns kvar för senare generationer och nya gårdsägare.

I ARKIVET

Jordbruksaktuellt fick följa med ner i arkivet för att hitta ett exempel på hur en gård kan ha förändrats de sista femtio åren. Bland kartor och rad efter rad med dokumentskåp med bilder lyckades Pereric hitta bilder på en

gård i Jämtland tagna 1959, 1985 och 2008.

Gården på bilderna ligger i byn Vigge en mil norr om Svenstavik. Jordbruksaktuellt kontaktade ägaren Sven Olofsson för att ta reda på gårdens historia.

Han tog över gården för fyra år sedan. Gården har alltid funnits i Svens familj sedan den byggdes runt 1910 och det har alltid funnits mjölkproduktion på gården.

– För 30 år sedan byggde mina föräldrar om gården. Då byggde de för uppbinden mjölkproduktion med plats för cirka 24 kor, säger Sven Olofsson.

I maj i år startade Sven själv ett stort byggprojekt på gården.

– Vi stod i valet och kvalet. Det var antingen att sluta eller satsa. I maj startade vi bygget av en ny ladugård med lösdrift. Vi kommer också att sätta in en mjölkrobot. Flytgödselbrunnen är också ny. När bygget är klart kommer vi att ha plats för cirka 85 kor, säger Sven Olofsson.

Vi vet inte hur de svenska gårdarna kommer att se ut om femtio år. Men om femtio år kommer våra gårdar idag att tillhöra historien.

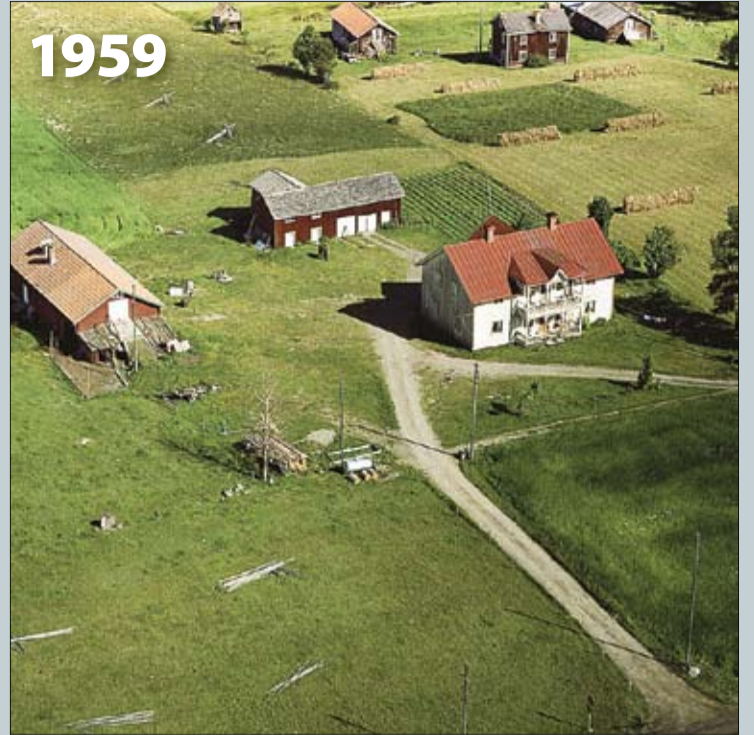
SOFIE LOGARDT

sografie@ja.se

019-16 64 60

50 år på samma gård

1959

Bilden är tagen runt 1959. Då fanns det cirka 40 stycken gårdar med mjölkkor i Vigge. Nu är de bara två stycken kvar som levererar mjölk.

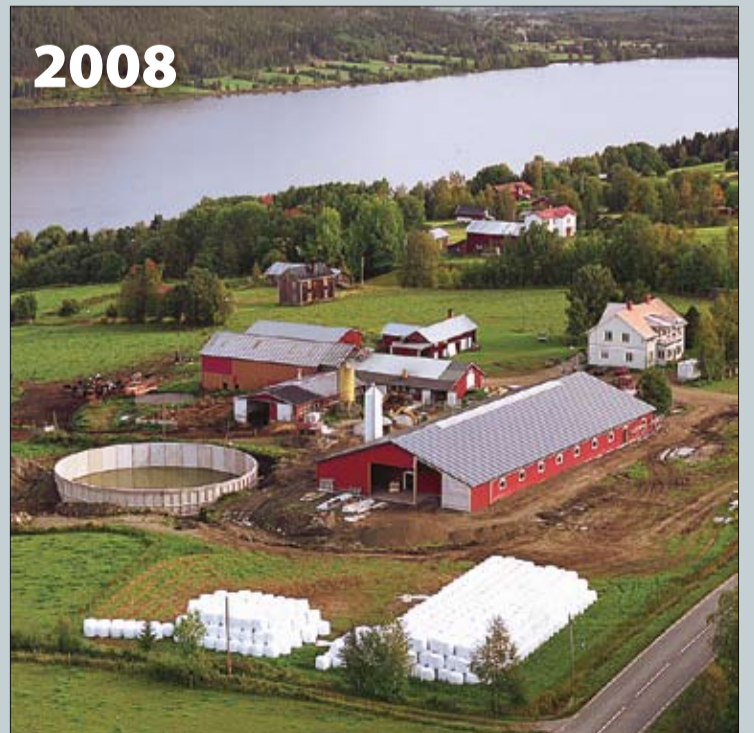
FOTO: SVENSKA AERO-BILDER

1985

Bilden är tagen den 25 juli 1985. På bilden kan man se den nya ladugården som byggdes för uppbinden mjölkproduktion. Det fanns plats för cirka 24 kor.

2008

Bilden är tagen i mitten av september 2008. I maj påbörjades byggnationer av en ny ladugård för lösdrift och robotmjölkning.